

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 11. maj 2006
Kontor: Valgkontoret
J.nr.: 2006-4000-12
Sagsbeh.: ABP
Fil-navn: lovforslag/valgkredse/udvalgspm/spm4.svar

Besvarelse af spørgsmål nr. 4 (L 222), som Kommunaludvalget har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 19. april 2006

Spørgsmål 4:

"Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 7. april 2006 fra partiorganisationer i det nuværende Københavns Amt, jf. L 222 – bilag 4."

Svar:

I henvendelsen fra partiorganisationerne i Københavns Amt for Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Socialdemokraterne og Venstre stilles forslag om, at den foreslåede inddeling af Københavns Omegns Storkreds i 8 opstillingskredse ændres til en inddeling i 7 nærmere angivne opstillingskredse. Henvendelsen indeholder ligeledes et forslag om at sammenlægge den foreslåede Københavns Omegns Storkreds og den foreslåede Nordsjællands Storkreds til én storkreds.

I den anledning har ministeriet følgende faglige kommentarer baseret på de principper, der ligger til grund for indstillingerne fra den parlamentariske arbejdsgruppe, hvis forslag ligger til grund for lovforslaget. Om baggrunden for alene at fremsætte sådanne faglige kommentarer henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 1:

1. Den parlamentariske arbejdsgruppe har som vejledende rettesnor arbejdet med en tommelfingerregel, hvorefter der inden for hver storkreds skal være mindst 2 opstillingskredse flere end det antal mandater, et parti højst har fået ved folketingsvalgene i 1990, 1994, 1998, 2001 og 2005, jf. den tabel, der er optrykt som bilag 6 til lovforslaget.

Arbejdsgruppen har endvidere ved den geografiske inddeling af en storkreds i opstillingskredse arbejdet med to principper, som i flere tilfælde kan føre til forskellige resultater: som det ene princip at undgå en opdeling af kommuner, der ikke er så store, at der kan ske en opdeling af kommunen i et antal hele opstillingskredse, og tilstræbe, at grænserne for opstillingskredsene ikke går på tværs af kommunerne; som det andet princip at tilsigte en nogenlunde ensartet størrelse i vælgertal af opstillingskredsene inden for samme storkreds.

2. Det foreslås i lovforslaget i overensstemmelse med den parlamentariske arbejdsgruppes indstilling, at Københavns Omegns Storkreds inddeles i 8 opstillingskredse, hvilket svarer til, hvad tommelfingerreglen tilsiger, jf. bilag 6 til lovforslaget. Opstillingskredsene i Københavns Omegns Storkreds er

som følger angivet efter størrelse ud fra vælgertallet ved folketingsvalget den 8. februar 2005: Taastrupkredsen (50.679), Ballerupkredsen (49.584), Gentoftekredsen (49.573), Rødovrekredsen (46.504), Brøndbykredsen (46.433), Gladsaxekredsen (44.908), Lyngbykredsen (38.194) og Hvidovrekredsen (36.166). Forskellen mellem den største og den mindste af opstillingskredsene er 14.513 (50.679 – 36.166). Den gennemsnitlige størrelse af opstillingskredsene i storkredsen er 45.255 vælgere (362.041: 8). Den mindste opstillingskreds (Hvidovrekredsen) udgør 80 pct. af gennemsnitsstørrelsen. Forskellen mellem den mindste og den næstmindste opstillingskreds (Lyngbykredsen) er 2.028 vælgere (38.194 - 36.166).

3. I henvendelsen stilles forslag om, at de kommuner, der er foreslået at skulle udgøre Brøndbykredsen (Brøndby, Ishøj og Vallensbæk Kommuner) i stedet indgår i en de øvrige foreslåede opstillingskredse, nærmere bestemt, at Brøndby Kommune (24.189) sammen med Hvidovre Kommune (36.166) kommer til at udgøre Hvidovrekredsen, mens Ishøj (13.322) og Vallensbæk (8.922) Kommuner sammen med Albertslund (18.777) og Høje-Taastrup (31.902) Kommuner kommer til at udgøre Taastrupkredsen. Dette forslag vil indebære, at Hvidovrekredsen får et vælgertal på 60.355, mens Taastrupkredsen får et vælgertal på 72.923.

Københavns Omegns Storkreds ville med en imødekommelse af forslaget som nævnt kun komme til at bestå af 7 opstillingskredse, der i det følgende er angivet efter størrelse ud fra vælgertallet ved folketingsvalget den 8. februar 2005: Taastrupkredsen (72.923), Hvidovrekredsen (60.355), Ballerupkredsen (49.584), Gentoftekredsen (49.573), Rødovrekredsen (46.504), Gladsaxekredsen (44.908) og Lyngbykredsen (38.194). Forskellen mellem den største og den mindste af opstillingskredsene vil blive øget til 34.729 (72.923 – 38.194). Den gennemsnitlige størrelse af opstillingskredsene i storkredsen vil blive øget til 51.720 vælgere (362.041: 7). Den mindste opstillingskreds (Lyngbykredsen) vil udgøre 74 pct. af gennemsnitsstørrelsen. Forskellen mellem den mindste og den næstmindste opstillingskreds (Gladsaxekredsen) vil blive øget fra 2.028 til 6.714.

Et antal opstillingskredse på 7 i Københavns Omegns Storkreds er én mindre, end hvad tommelfingerreglen tilsiger, jf. bilag 6 til lovforslaget. Et antal opstillingskredse på 7 i Københavns Omegns Storkreds vil ved fremtidige valg medføre, at et parti får valgt 6 ud af 7 kandidater i denne storkreds, såfremt partiet opnår et lige så godt resultat (6 mandater), som et parti (Socialdemokratiet) opnåede ved folketingsvalget i 1990 inden for det geografiske område, der svarer til Københavns Omegns Storkreds. Det er herved forudsat, at partiet ikke opstiller flere end 7 kandidater, dvs. svarende til antallet af opstillingskredse. Der vil således mellem de opstillede kandidater for partiet kun være én, der ikke bliver valgt, og der vil kun være én stedfortræder valgt i storkredsen til at indtræde ved midlertidig eller varig mandatledighed blandt de valgte i storkredsen.

Opmærksomheden henledes på, at arbejdsgruppen under hensyn til de nye kommunegrænser og de befolkningsmæssige og geografiske forhold i Fyns og Nordjyllands Storkredse har foreslået én opstillingskreds mindre end, hvad tommelfingerreglen tilsiger, nemlig 8 opstillingskredse i Fyns Storkreds mod tommelfingerreglens 9 og 9 opstillingskredse i Nordjyllands Storkreds mod tommelfingerreglens 10.

4. I henvendelsen nævnes endvidere et forslag om, at Københavns Omegns Storkreds og Nordsjællands Storkreds sammenlægges til én storkreds, der inddeles i 13 opstillingskredse, dvs. de 7 opstillingskredse, Københavns Storkreds i henvendelsen foreslås inddelt i, og de 6 opstillingskredse, som Nordsjællands Storkreds i lovforslaget i overensstemmelse med arbejdsgruppens indstilling foreslås inddelt i. Som argument for sammenlægningen af de to storkredse til én storkreds anføres, at man herved ville få en storkreds, der svarer til den i lovforslaget i overensstemmelse med arbejdsgruppens indstilling foreslåede Sjællands Storkreds.

En sammenlægning af de to nævnte storkredse til én storkreds ville give en storkreds med et vælgertal på 676.337 eller 72.997 flere vælgere end Sjællands Storkreds' 603.340 vælgere og et antal kredsmandater på 21 svarende til antallet af kredsmandater i Sjællands Storkreds. Antallet af storkredse ville selvsagt blive reduceret til 9 mod de 10, der indeholdes i lovforslaget i overensstemmelse med den parlamentariske arbejdsgruppes indstilling.

Årsagen til, at en storkreds svarende til Københavns Omegns og Nordsjællands Storkredse i givet fald ville få det samme antal kredsmandater som Sjællands Storkreds, er dels, at arealet i overensstemmelse med princippet i grundlovens § 31, stk. 3, indgår i den stedlige fordeling af kredsmandaterne på landsdelene og af landsdelens kredsmandater på storkredsene inden for en landsdel, jf. folketingsvalglovens § 10, stk. 2 og 3, dels at Bornholms Storkreds forlods skal tillægges to kredsmandater, jf. folketingsvalglovens § 10, stk. 4.

Opmærksomheden henledes på, at Københavns Omegns og Nordsjællands Storkredse hører til en anden landsdel, nemlig Hovedstaden, end Sjællands Storkreds, der hører til Sjælland-Syddanmark. Konkurrence mellem storkredse om at få tildelt tillægsmandater foregår alene mellem de storkredse, der hører til samme landsdel. Det er derfor uden betydning for en storkreds' mulighed for at opnå tillægsmandater, at der i en af de øvrige to landsdele måtte være nogle større storkredse.

5. Opmærksomheden henledes på, at partiorganisationerne i Københavns Amt for Det Konservative Folkeparti, Det Radikale Venstre, Socialdemokraterne og Venstre efterfølgende har stillet et andet forslag til, at den foreslåede inddeling af Københavns Omegns Storkreds i 8 opstillingskredse ændres til en inddeling i 7 opstillingskredse. Dette forslag er kommenteret i besvarelsen af spørgsmål nr. 8.

Der er endvidere i høringsvarene indeholdt andre forslag vedrørende inddelingen af Københavns Omegns Storkreds i opstillingskredse. Disse forslag er kommenteret i det oversendte høringsnotat.